

การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น : การวิจัยแบบผสมวิธี

A Mixed Method Research Project: Developing Programs That Encourage Commitment to Learning for Students in Grades 7-9

พัชรพร สุทธิทักษ์¹, ญาณภัทร ศรีหะมงคล²

Patcharaporn Suttitak¹, Yannapat Seehamongkon²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย 1) เพื่อพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 2) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของโปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียนที่พัฒนาขึ้นที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 3) เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของโปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียน 4) เพื่อศึกษาพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนที่ใช้โปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียนและ 5) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้โปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียนในการวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี มี 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 การศึกษาระดับความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียน ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียน ระยะที่ 3 การใช้โปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ ครูแนะแนวและครูผู้สอน จำนวน 6 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนบ้านกองนาง จำนวน 8 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียน แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียน แบบวัดความมุ่งมั่นในการเรียน แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน แบบสัมภาษณ์ความมุ่งมั่นในการเรียน แบบสอบถามความพึงพอใจในการเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) โปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียนที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพของโปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียนที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 78.72/81.02 3) ดัชนีประสิทธิผลของโปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียนที่พัฒนามีค่าเท่ากับ .6147 หรือนักเรียนมีความมุ่งมั่นในการเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 61.47 4) พฤติกรรมความมุ่งมั่นในการเรียนพบว่านักเรียนมีพฤติกรรมเป้าหมายในการเรียน ความตั้งใจ ความกระตือรือร้นและความรับผิดชอบในการเรียนมากขึ้น 5) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อโปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียนโดยรวมในระดับมาก

คำสำคัญ : ความมุ่งมั่นในการเรียน, การวิจัยแบบผสมวิธี

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² อาจารย์ภาควิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M. Ed. Candidate in Educational Research and Evaluation, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Lecturer, Department of Educational Research and Evaluation, Faculty of Education, Mahasarakham University

Abstract

The purposes of this research were: 1) to develop a program that Encourages a Commitment to Learning for Student Grades 7-9, 2) to study the efficiency of an education program based on the 80/80 index for the efficiency of Programs that Encourage Commitment to Learning. 3) to study the effectiveness index of Programs to Encourage Commitment to Learning. 4) to study the behavior of students using Programs to Encourage Commitment to Learning. 5) to study the attitudes for Programs to Encourage Commitment to Learning. This research used Mixed Methodology. This research process had three phases. the first phase was Commitment to Learning for Students. The second phase was to study Developing Programs to Encourage Commitment to Learning for Student Grades 7-9, and the third phase consisted of a program that encourages students to strive for the target audience. The sample included supervisors, teachers and 7-9 grade students at the end of the 8th grade; It was obtained by purposive sampling. Categories in the Encourage Commitment to Learning phase included: Programs to Encourage Commitment to Learning, Interview to Encourage Commitment to Learning, Test Commitment to Learning, Observing the behavior of students, Interview students to Encourage Commitment to Learning, and develop satisfaction in joining the program. Encourage Commitment to Learning. The statistical method used to analyze data were percentage, average and standard deviation. The results of the study were as follows: 1. Programs to Encourage Commitment to Learning Properly were at a high level. 2. The efficiency value (E_1 / E_2) of Programs to Encourage Commitment to Learning was 78.72/81.02 3. The effectiveness index (E.I.) of Programs to Encourage Commitment to Learning was .6147, meaning scores of students having a commitment to learning after other activities increased 61.47 percent. 4. Observing the behavior of students using Programs to Encourage Commitment to Learning, it was noted that the overall student behavior with the Goal of Learning, being responsible and enthusiastic about learning was at a high level. Goal Intention Enthusiasm and Responsibility for the Study had a responsibility to learn rated at a high level. 5. The attitudes of students towards Programs to Encourage Commitment to Learning was at a high level.

Keywords : Commitment to Learning, Mixed Method Research

บทนำ

ความมุ่งมั่น เป็นความตั้งใจอันเปี่ยม ในอันที่จะทำสิ่งใด ๆ ให้บรรลุผลสำเร็จให้จงได้ไม่ว่าจะต้องทุ่มเทแรงกาย แรงใจ และกำลังสติปัญญาอย่างน้อยแค่ไหน ก็จะไม่ย่อท้อโดยเด็ดขาด โดยพลังอำนาจแห่งความมุ่งมั่น จะแสดงตัวออกมาภายนอกผ่านพฤติกรรมของการมีมานะพยายาม ความบากบั่นหมั่นเพียร ความอดทนต่อความเหนื่อยล้า และความกล้าหาญต่อการฟันฝ่าอุปสรรค ปัญหา ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนสามารถทำงานใด ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง จนกว่าจะประสบผลสำเร็จได้พัฒนา สุนทรีย (2550 : 24) ดังนั้นนักเรียนที่มีความมุ่งมั่นในการเรียน จะเกิดประโยชน์ต่อตนเอง คือจะตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การทำงาน รู้จักเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีความตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ รู้จักปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย ทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน มีความพยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ ประไพประดิษฐ์สุทธาวร (2556 : 53-58)

ครูผู้สอนจึงต้องส่งเสริมพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการเรียนเพราะนักเรียนเป็นวัยที่กำลังเจริญเติบโตจากเด็กไปเป็นผู้ใหญ่ ถ้าได้รับการฝึกฝนและพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมุ่งมั่นนี้ จะส่งผลให้เป็นคนที่มีความรับผิดชอบ มีความตั้งใจจริงขยัน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคใด ๆ กล้าที่จะยอมรับความจริงและพร้อมที่จะพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ซึ่งจะทำให้สามารถฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ ประสบความสำเร็จ และนำพาชีวิตไปในทิศทางที่ตนเองตั้งไว้ได้ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546 : 189)

สถิติการออกกลางคันของนักเรียน จำนวน และร้อยละของนักเรียนออกกลางคัน ปีการศึกษา 2557 พบว่า จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 6,214,138 คน

มีจำนวนนักเรียนที่ออกกลางคัน จำนวน 8,814 คน คิดเป็นร้อยละ 0.14 เมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียน แล้วนับเป็นจำนวนที่มากพอสมควร เมื่อวิเคราะห์ตามสภาพปัญหาที่นักเรียนออกกลางคัน พบว่าสาเหตุที่นักเรียนออกกลางคันมากที่สุดคือการอพยพตามผู้ปกครอง จำนวน 2,415 คน อันดับที่สองคือ ปัญหาในการปรับตัวกับปัญหาในการเรียน จำนวน 1,987 คน และอันดับที่ 3 มีปัญหาครอบครัว จำนวน 1,695 คน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2557 : เว็บไซต์) สถิติการออกกลางคันของนักเรียน จำนวนและร้อยละของนักเรียนออกกลางคัน ของนักเรียนในจังหวัดหนองคาย ปีการศึกษา 2557 มีนักเรียนที่ออกกลางคันทั้งสิ้น 392 คน จากนักเรียนทั้งหมด 21,391 คน ซึ่งสาเหตุที่นักเรียนออกกลางคันส่วนใหญ่มาจากการปรับตัวจากปัญหาในการเรียน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2557 : เว็บไซต์) เด็กที่ออกกลางคันจำนวนมากใช้ชีวิตอย่างไม่เป็นเป้าหมาย และมีแนวโน้มเข้าสู่วงจรปัญหาสังคม และกระทำความผิด เช่น ยาเสพติด ก่ออาชญากรรม ทิชา ณ นคร (2548 : 2) มีผู้เรียนที่ออกกลางคันส่วนใหญ่อยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีสาเหตุมาจากความเบื่อหน่ายและเครียดกับการเรียน การทะเลาะวิวาท ติดเพื่อน ติดยาเสพติด และตั้งครมไม่พึงประสงค์ ฯลฯ และยังพบปัญหาอีกว่า เมื่อพบกลุ่มเด็กที่เสี่ยงต่อการออกกลางคัน โรงเรียนไม่มีมาตรการรองรับหรือดำเนินการหรือส่งต่อเด็กกลุ่มนี้ให้ไปในทิศทางใด กษมาวรรณ ณ อยู่ธยา (2553 : เว็บไซต์)

จากการสัมภาษณ์นักเรียนในชั้นเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านกองนาง อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย เกี่ยวกับปัญหานักเรียนไม่ตั้งใจเรียน ไม่เห็นความสำคัญของการเรียน ไม่รู้ว่าจะมาโรงเรียนมาเพื่ออะไร มาทำอะไร มาแล้วได้อะไร จะต้องทำหน้าที่อย่างไร ต้องปฏิบัติตัวอย่างไร เมื่ออยู่ที่โรงเรียน มีความจำเป็น มีอะไรที่สำคัญในโรงเรียนที่ทำให้นักเรียนต้องมาโรงเรียน ถ้าไม่มา

โรงเรียนแล้วจะไปไหน จะทำอะไร คือสิ่งที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านกองนางอำเภอบ่อทอง จังหวัดหนองคาย ยังตอบคำถามได้ไม่ชัดเจน เป็นคำถามที่ทำให้เมื่อนักเรียนฟังแล้วต้องใช้เวลาในการหาคำตอบ ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายที่จะเรียน ทำให้นักเรียนขาดเรียนบ่อย ไม่ส่งงาน ส่งผลให้นักเรียนไม่มีสิทธิ์สอบสุดท้ายนักเรียนต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน และไม่จบการศึกษาในที่สุด เมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการและเหตุผลดังกล่าว จึงได้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียน เพราะจะเกิดประโยชน์ต่อตัวนักเรียน คือนักเรียนจะตั้งใจเรียนและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การทำงาน รู้จักเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีความตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ รู้จักปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย ทุ่มเททำงานอดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน มีความพยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ เมื่อครูสั่งงาน นักเรียนก็จะทำงานส่งครูตามกำหนดส่ง มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง โดยการเข้าเรียน และตั้งใจเรียนส่งผลให้นักเรียนสอบผ่าน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น นักเรียนก็จะมีเจตคติที่ดีต่อการมาเรียน ทำให้ลดปัญหาการออกกลางคัน เมื่อนักเรียนสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร ก็จะทำให้นักเรียนสามารถไปศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้ในอนาคต สุรพล ธรรมรัตน์ (2551 : 3-5)

แนวทางหรือเทคนิควิธีการในการส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนมีหลากหลายวิธี เช่น กรณีศึกษา การบรรยาย การแสดงบทบาทสมมติและการเล่าเรื่อง เป็นต้น สำหรับรูปแบบที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้สึก เจตคติ ค่านิยม คุณธรรมและจริยธรรมที่พึงประสงค์ ผู้วิจัยจึงได้นำรูปแบบมา 2 รูปแบบดังนี้ 1) รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยขอ

งบลุมจะทำให้นักเรียนได้รับการปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์จนถึงระดับที่สามารถปฏิบัติได้จนเป็นนิสัย 2) รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ จะทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด ความคิดเห็น ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ของผู้อื่น รวมทั้งมีความเข้าใจในตนเองมากขึ้น ทิศนา ขัมมณี (2552 : 25) มาใช้ในการพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียน

จากสภาพปัญหาและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านกองนาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองคาย เขต 1 โดยผู้วิจัยได้จัดทำประสบการณ์หรือสถานการณ์ 20 สถานการณ์ เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เป็นการส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียน ได้แก่ มีเป้าหมายในการเรียน มีความตั้งใจเรียน มีความกระตือรือร้น และมีความความรับผิดชอบในการเรียนแล้ว นักเรียนจะสามารถจบการศึกษาตามหลักสูตร ลดปัญหาการออกกลางคัน และสามารถประกอบอาชีพได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของโปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่พัฒนาขึ้นที่ตามเกณฑ์ 80/80
3. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของโปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
4. เพื่อศึกษาพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนที่ใช้โปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
5. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้โปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียน

วิธีการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม

1. ผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการสัมภาษณ์

1.1 ศึกษาพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 จำนวน 2 ท่าน

1.2 ครูผู้สอนแนะแนวประจำโรงเรียน จำนวน 2 ท่าน

1.3 ครูผู้สอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 2 ท่าน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้โปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียน

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนบ้านกองนาง ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนบ้านกองนาง อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย จำนวน 32 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 18 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 8 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 6 คน

2.2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 8 คน ปีการศึกษา 2559 ของโรงเรียนบ้านกองนาง อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย ซึ่งได้มาจากการวัดความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนที่มีระดับความมุ่งมั่นในการเรียนต่ำ (ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ไม่เกิน 25 : P_{25})

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์ ศึกษาพื้นที่ ครูแนะแนว และครูผู้สอนประกอบด้วยประเด็นแนวคิด ทฤษฎี พฤติกรรมเกี่ยวข้องกับความมุ่งมั่นในการเรียน และการพัฒนาส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มาจัดการเรียนการสอนต้องดำเนินการเช่นไรบ้าง มีขั้นตอนอย่างไรมีองค์ประกอบ หรือกิจกรรมใดบ้างที่จะส่งเสริมให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นในการเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ โปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบวัดความมุ่งมั่นในการเรียน แบบสังเกต พฤติกรรมนักเรียน และแบบสัมภาษณ์นักเรียน

4. แบบสอบถามความพึงพอใจในการเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียน

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งพัฒนาโปรแกรมที่ส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed-Method Research) มีระยะการดำเนินการวิจัย 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาระดับความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 8 คน ปีการศึกษา 2559 ของโรงเรียนบ้านกองนาง อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย ด้วยแบบวัดความมุ่งมั่นในการเรียน จำนวน 27 ข้อ (Pre-test) สัมภาษณ์นักเรียนเป็นรายบุคคลและสังเกตพฤติกรรมเกี่ยวกับความมุ่งมั่นในการเรียนก่อนเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียน

ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นด้วยการศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความมุ่งมั่นในการเรียน จากแหล่งข้อมูลและจากการสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์/ครูแนะแนวและครูผู้สอนนำข้อมูลที่ได้มาสร้างโปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียนในรูปแบบสถานการณ์ 20 สถานการณ์ สถานการณ์ละ 1 ชั่วโมง

ระยะที่ 3 การใช้โปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียนกับกลุ่มเป้าหมาย

ขั้นตอนที่ 1 กลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียน โดยเข้าร่วมโปรแกรม 20 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง ใช้เวลา สัปดาห์ละ 2 ครั้ง 10 สัปดาห์

ขั้นตอนที่ 2 ใช้แบบวัดความมุ่งมั่นในการเรียนที่พัฒนาขึ้น วัดความมุ่งมั่นในการเรียนของกลุ่มเป้าหมาย หลังเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียน (Post-test)

ขั้นตอนที่ 3 นำผลการวัดความมุ่งมั่นในการเรียน (Pre-test) และ (Post-test) เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของโปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียน

ขั้นตอนที่ 4 ศึกษาพฤติกรรมและสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายหลังเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียน

ขั้นตอนที่ 5 สอบถามความพึงพอใจในการเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียนของกลุ่มเป้าหมายประสิทธิผลของโปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียน

ผลการศึกษา

1. โปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียนที่พัฒนาขึ้น มีองค์ประกอบดังนี้

1) สารสำคัญ 2) จุดมุ่งหมายของกิจกรรม 3) สารการเรียนรู้ 4) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 5) สื่อการเรียนรู้ 6) การวัดและประเมินผล

โปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียนเป็นรูปแบบการสอนตามแนวรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยของบลูม (Instructional Model Based on Bloom's Affective Domain) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ

1) ขั้นการรับรู้ 2) ขั้นการตอบสนอง 3) ขั้นการเห็นคุณค่า 4) ขั้นการจัดระบบ 5) ขั้นการสร้างลักษณะนิสัย โดยส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียน 4 ด้าน คือ 1) มีเป้าหมายในการเรียน 2) ความตั้งใจ 3) ความกระตือรือร้น 4) ความรับผิดชอบในการ

เรียน ซึ่งเป็นรูปแบบการพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียน เหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. ประสิทธิภาพของโปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่พัฒนาขึ้นมีค่าเท่ากับ 78.72/81.02 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ความคลาดเคลื่อน ของค่า E_1 หรือ E_2 ที่ถือว่า เป็นไปตามเกณฑ์ มีค่าต่ำกว่าเกณฑ์ ไม่เกิน 2.5% และสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ไม่เกิน 2.5% (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2556 : 7)

3. ดัชนีประสิทธิผลของโปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่พัฒนา มีค่าเท่ากับ .6147 แสดงว่าโปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นทำให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นในการเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 61.47

4. ผลการศึกษาพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนที่ใช้โปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นพบว่านักเรียนมีพฤติกรรมเป้าหมายในการเรียน ความตั้งใจ ความกระตือรือร้นและความรับผิดชอบในการเรียนมากขึ้น

5. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้โปรแกรมการสอนเพื่อส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียน ที่พัฒนาขึ้น นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้โปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียนมีความพึงพอใจต่อโปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียนโดยรวมในระดับมาก

ตาราง 1 ประสิทธิภาพของโปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ประสิทธิภาพ	คะแนน			
	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)	112	88.17	4.94	78.72
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	135	109.38	13.29	81.02
ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (78.72 / 81.02)				

ตาราง 2 ดัชนีประสิทธิผลของโปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียน

จำนวนนักเรียน (n)	ผลรวมคะแนนความมุ่งมั่นในการเรียน		ดัชนีประสิทธิผล (E.I.)
	ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม	หลังเข้าร่วมโปรแกรม	
8	548	875	0.6147

อภิปรายผล

1. ผลการพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบการพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียนที่พัฒนาขึ้น มีองค์ประกอบเป็นรูปแบบการสอนตามแนวรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยของบลูม (Instructional Model Based on Bloom's Affective Domain) ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้รับการปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์จนถึงระดับที่สามารถปฏิบัติได้จนเป็นนิสัย นอกจากนี้ผู้เรียนยังได้เรียนรู้กระบวนการในการปลูกฝังค่านิยมให้เกิดขึ้น ซึ่งผู้เรียนสามารถนำไปปลูกฝังค่านิยมอื่นๆให้แก่ตนเองหรือผู้อื่นต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2552 : 25-63) ได้กล่าวว่า รูปแบบการเรียนการสอนด้านจิตพิสัยเป็นรูปแบบที่มุ่งช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้สึก เจตคติ ค่านิยม คุณธรรม และจริยธรรมที่พึงประสงค์

2. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของโปรแกรมส่งเสริมมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่พัฒนาขึ้นเท่ากับ 78.72/81.02 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 ความคลาดเคลื่อนของผลลัพธ์ ให้มีความคลาดเคลื่อนหรือความแปรปรวนของผลลัพธ์ได้ไม่เกิน .05 (ร้อยละ 5) จากช่วงค่าไปสูง = ± 2.5 นั้นให้ผลลัพธ์ของค่า E_1 หรือ E_2 ที่ถือว่า เป็นไปตามเกณฑ์ มีค่าต่ำกว่าเกณฑ์ ไม่เกิน 2.5% และสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ไม่เกิน 2.5% หากคะแนน E_1 หรือ E_2 ห่างกันเกิน 5% แสดงว่า กิจกรรมที่ให้ให้นักเรียนทำกับการสอบหลังเรียนสมมูลกัน (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2556 : 7) ทั้งนี้

อาจเนื่องมาจากโปรแกรมส่งเสริมมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนนั้นสามารถทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาความมุ่งมั่นในการเรียนได้เป็นอย่างดีเพราะเป็นโปรแกรมที่ช่วยเสริมสร้างด้านจิตพิสัยของนักเรียน นักเรียนได้มีบทบาทในการทำกิจกรรม มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ทำให้นักเรียนได้เห็นคุณค่าของกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับกุสุมา วีระชัยณรงค์ (2556 : 67-69) ได้วิจัย ผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กระบวนการปฏิบัติ พบว่า การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมุ่งมั่นในการทำงานของผู้เรียนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ความสัมพัทธ์ระหว่าง E_1/E_2 เท่ากับ 84.10/82.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

3. หาดัชนีประสิทธิผลของโปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่พัฒนา

หาดัชนีประสิทธิผลของโปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่พัฒนา มีค่าเท่ากับ .6147 แสดงว่าโปรแกรมการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นทำให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นในการเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนร้อยละ 61.47 ทั้งนี้นักเรียนมีความมุ่งมั่นในการเรียนที่ดีขึ้นอาจเนื่องมาจากโปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียนเป็นโปรแกรมที่มีวัตถุประสงค์จิตพิสัย (Affective Objectives) หมายถึงวัตถุประสงค์เกี่ยวกับความรู้สึก อารมณ์และทัศนคติ ซึ่งมีอิทธิพลต่อผู้เรียน ฉะนั้นวัตถุประสงค์จิตพิสัยจึงมีความสำคัญมาก ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาความรู้สึก เจตคติ ค่านิยมคุณธรรมหรือจริยธรรมที่พึง

ประสงค์ อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เป็นไปตามความต้องการ โรงเรียนจึงควรเน้นวัตถุประสงค์ด้านจิตพิสัยตั้งแต่เด็กเข้าโรงเรียน และพยายามที่จะพัฒนาให้อยู่ในทางบวกเสมอและได้ใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้บทบาทสมมติช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง เกิดความเข้าใจในตนเอง ในขณะเดียวกัน การที่บุคคลสวมบทบาทของผู้อื่น ก็สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในความคิด ค่านิยม และพฤติกรรมของผู้อื่นได้เช่นเดียวกัน (Shafteel and Shafteel. 1967 : 67-71) และได้รับการจัดการเรียนการสอนที่ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ด้วยเหตุผลดังกล่าวอาจส่งผลให้นักเรียนเกิดความก้าวหน้าทางต่อการเรียน โปรแกรมดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับกุสุมา วีระชัยณรงค์ (2556 : 43-48) ได้ศึกษาผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กระบวนการปฏิบัติ ผลการศึกษาสรุปได้ ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านความมุ่งมั่นในการทำงานของผู้เรียนโดยใช้กระบวนการปฏิบัติ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง การซ่อมแซมเสื้อผ้า มีค่าเท่ากับ 84.10 / 82.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ดังนั้นประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี 2. ผู้เรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมุ่งมั่นในการทำงานของผู้เรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง การซ่อมแซมเสื้อผ้า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการศึกษาพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนที่ใช้โปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

การศึกษาพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนที่ใช้โปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียนพบว่านักเรียนมีพฤติกรรมมีเป้าหมายในการเรียน ความตั้งใจ ความกระตือรือร้นและความรับผิดชอบในการเรียนมากขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการสอนพัฒนาด้านจิตพิสัยของบลูม ประกอบด้วย 1) ขั้นการรับรู้ เป็นการที่ผู้เรียนได้รับรู้ค่านิยมที่ต้องการจะปลูกฝังในตัวผู้เรียน 2) ขั้นการตอบสนอง ทำให้ผู้เรียนได้รับรู้และเกิดความสนใจในค่านิยมนั้น แล้วมีโอกาสดำเนินการสนองต่อค่านิยมนั้น 3) ขั้นการเห็นคุณค่า เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับค่านิยมนั้น แล้วเกิดเห็นคุณค่าของค่านิยมนั้น ทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อค่านิยมนั้น 4) ขั้นการจัดระบบ เป็นขั้นที่ผู้เรียนรับค่านิยมที่ตนเห็นคุณค่านั้นเข้ามาอยู่ในระบบค่านิยมของตน 5) ขั้นการสร้างลักษณะนิสัยเป็นขั้นที่ผู้เรียนปฏิบัติตามค่านิยมที่รับมาอย่างสม่ำเสมอและทำจนกระทั่งเป็นนิสัย ซึ่งสอดคล้องกับ สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2544 : 274-275) ได้กล่าวว่า การพัฒนาด้านจิตพิสัยเป็นส่วนหนึ่งของปรัชญาชีวิตที่มีผลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรม ในขั้นนี้ค่านิยมจะเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพผู้เรียน ค่านิยมจะเป็นแรงภายในที่กระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรม ตัวอย่างเช่น บุคคลที่ยึดถือว่าความเมตตาเป็นคุณธรรมที่ทุกคนควรจะเป็นหลักในการดำเนินชีวิต พฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลนั้นต่อผู้อื่นจะเป็นเครื่องชี้ว่าบุคคลนั้นมีความเมตตาอย่างสม่ำเสมอ

5. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้โปรแกรมการสอนเพื่อส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียน ที่พัฒนาขึ้น

การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้โปรแกรมการสอนเพื่อส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียนที่พัฒนาขึ้นนักเรียนมีความพึงพอใจต่อโปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียนโดยรวมในระดับมากทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้เรียนจะเกิดความกระจำในความคิดของตนเองเกี่ยวกับค่า

นิยม และเกิดความเข้าใจในตนเองรวมทั้งผู้สอนได้เรียนรู้และเข้าใจความคิดของผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนมีการมองโลกในแง่บวกกว้างขึ้นนอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาความสามารถในการตัดสินใจของผู้เรียนด้วย (Bloom. 1956 : 41-42) และผู้เรียนจะเกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับความรู้สึนึกคิด ความคิดเห็น ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ของผู้อื่น รวมทั้งมีความเข้าใจในตนเองมากขึ้น (Shafteel and Shafteel. 1967 : 67-71) ซึ่งผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้และสื่อที่หลากหลาย จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้จัดให้นักเรียนมีบทบาทในการทำกิจกรรม ได้แสดงบทบาทสมมุติ นำสถานการณ์ตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนมาใช้ในการจัดกิจกรรม ทำให้นักเรียนเห็นคุณค่า ค่านิยม เกิดเจตคติที่ดีในการเข้าร่วมโปรแกรม บรรยายภาคในการเรียนการสอนซึ่งสอดคล้องกับเพ็ญประภา นิตยวรรณ (2550 : 71) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคและการสร้างเป้าหมายในการเรียนของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคหนองคายพบว่านักเรียนมีความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยภาพรวมในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้ที่นำโปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นไปใช้ต้องศึกษารายละเอียดของโปรแกรมให้ชัดเจนตลอดจนทำความเข้าใจกับทุกฝ่ายเพื่อความสะดวกในการปฏิบัติกิจกรรมและควรปรับปรุงหรือในเรื่องของเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมให้เวลาเหมาะสม
2. ควรมีการวัดความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียน 3 ครั้ง คือ 1. ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียน 2. หลังเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียน 3. หลังจากเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียน 2 อาทิตย์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนว่ามีความคงทนหรือไม่

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณคณาจารย์ภาควิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม คณะครูและนักเรียนโรงเรียนบ้านกองนาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล รวมทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ช่วยทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2558). “สารสนเทศ,” สถิตินักเรียนออกกลางคัน ปี 2557. 5 มีนาคม 2557. <<http://www.msociety.go.th/main.php?filename=index>>.
- กษมา วรวรรณ ณ อยู่ธยา. (2559). “การจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้มุมมองจากหน่วยปฏิบัติ,” การขยายโอกาสทางการศึกษา. 30 มีนาคม 2550. <<http://www.nidambe11.net>>.
- กฤษมา วีระชัยณรงค์. (2556). ผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมุ่งมั่นในการทำงานของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กระบวนการปฏิบัติ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). ลักษณะชีวิตสู่ความสำเร็จ 2. กรุงเทพฯ : เอช. เอ็น. กรุ๊ป.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์ วิจัย 5(1) : มิถุนายน.
- ทิวา ณ นคร. (2548). “ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน,” แร้งบันดาลใจผู้จุดไฟฝันของเยาวชนที่ก้าวพลาด. 18 กุมภาพันธ์. <http://www.gamblingstudyth.org/issues_topic>. 19 ตุลาคม 2558.
- ประไพ ประดิษฐ์สุทธาวร. (2556). “ครูจัดกิจกรรมส่งเสริมความมุ่งมั่นในการทำงานให้ลูกที่โรงเรียน อย่างไร?,” สอนลูกให้มุ่งมั่นในการทำงาน. 22 พฤษภาคม 2556. <<http://taamkru.com/th>> 18 ตุลาคม 2558.
- เพ็ญประภา นิตยวรรณ. (2550). การพัฒนาความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคและการสร้างเป้าหมายในการเรียนของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย. (วิทยานิพนธ์ กศ.ม.). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วัฒนา สุนทรชัย. (2550). “แร้งบันดาลใจ,” การสร้างแร้งบันดาลใจไปสู่ความสำเร็จ. 2550. <<http://tulip.bu.ac.th/~wathna.s/goals2.htm>> 23 ตุลาคม 2558.
- สุรพล ธรรมร่มดี. (2551). หัวใจรุ่งอรุณ. กรุงเทพฯ : สานอักษร.
- สุรางค์ โค้วตระกูล. (2544). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Bloom S. (1956). *Taxonomy of Educational Objectives Book 1 : Cognitive Domain*. New York : Longmans Green.